

Audit úspešný

strana 2

Jubilejný Dynamic

strana 5

Ivana Kmeťová majsterka Európy

strana 8

Sviatok detí v Športcentre

Okolo 400 detí zamestnancov NCHZ oslávilo sviatok MDD v Športcentre v Bojniciach. Deti prejavili súťaživosť, hravosť a veľký záujem bol aj o kreslenie vodovými farbami. Šimonko nakreslil svoj sen - letnú výletnú loď. „Možno raz na takej bude kapitánom“. **Foto: P. Hudec**

Vieme čo máme robiť a ako sa máme správať

Cvičenie splnilo účel

Cieľom cvičenia, ktoré sa konalo 5. júna 2008 v NCHZ v Sklade amoniaku (Likvidácia úniku nebezpečnej látky - amoniaku, záchrana osôb a organizácia riadenia a vykonávanie záchranných prác po vzniku mimoriadnej udalosti) bolo precvičiť vzájomnú výmenu informácií na podnikovej a mimopodnikovej úrovni, použitie prostriedkov na včasné rozpoznanie havarijného stavu, používanie prostriedkov na výstrahu a varovanie ohrozených osôb, ako aj vyzvolenia a zvolania príslušných zamestnancov, používanie prostriedkov na zdoľávanie závažných priemyselných havárií a na obmedzovanie ich následkov a používanie špeciálnych osobných ochranných prostriedkov.

Cvičenie bolo súčasťou precvičenia plánu ochrany obyvateľstva obvodu Prievidza a zúčastnili sa ho členovia krízového štábu obvodného úradu Prievidza, obec Zemianske Kostolany, mesto Nová-

ky, Xella Pórobetón Zemianske Kostolany, Porfix Pórobetón Zemianske Kostolany, Slovenské elektrárne, a.s. ENO o.z. Zemianske Kostolany, Sloveca Sasol Slovakia Nováky.

Cvičenie preverilo realnosť vypracovaných postupov v prípade vzniku mimoriadnej udalosti, plnenie funkčných povinností zúčastnených zamestnancov, dodržanie bezpečnostných opatrení pri vzniku a likvidácii následkov mimoriadnej udalosti na prevádzke.

Všetky ciele cvičenia, kde „došlo k poškodeniu prečerpávacieho potrubia s následným únikom cca 2390 kg amoniaku a zamoreniu okolitého prostredia“ boli splnené a nie je potrebné prijímať opatrenia a ani prepracovať postupy v havarijnom pláne.

(pokračovanie na 2. strane)

Európski výrobcovia a dovozovia chemických látok začali predregistrovať podľa REACH

V zmysle platného Nariadenia EP a Rady ES č. 1907/2006 REACH predregistrácia predstavuje nevyhnutnosť pre udržanie výroby/dovozu chemických látok v spoločnosti.

Predregistračná lehota začína 1. júna, končí 30. novembra 2008. Ide o veľmi dôležité obdobie pre každý výrobný podnik. Podľa Nariadenia REACH musí byť väčšina chemických látok predregistrovaná. Kto nepredregistruje chemickú látku, po 1. decembri 2008 ju nesmie vyrábať ani dovážať, až kým nevykoná priamo jej registráciu v Európskej Chemickej Agencii (ECHA).

■ **Kto by mal predregistrovať?** Spoločnosti so sídlom v EÚ, ktoré:

- vyrábajú alebo dovážajú chemické látky,
- vyrábajú alebo dovážajú výrobky zámerne uvoľňujúce chemické látky,
- výhradní zástupcovia výrobcov z tretích krajín.

Od 1.12.2008 môžu užívatelia používať iba tie chemické látky, ktoré boli predregistrované alebo priamo registrované. Je preto veľmi dôležité správne identifikovať všetky vyrábané chemické látky a overiť stav (pred) registrácie aj tých látok, ktoré spoločnosti nakupujú od svojich dodávateľov.

■ **Ktoré chemické látky alebo výrobky treba predregistrovať?**

Chemické látky, ak ich ročná výroba/dovoz je viac ako 1t/rok/podnik, včítane tých, ktoré sa nachádzajú v prípravkoch (zmesiach) a vo výrobkoch, v ktorých sú určené na uvoľňovanie z týchto výrobcov.

■ **Čo je potrebné urobiť a ako?**

Žiadosť o predregistráciu s požadovanými údajmi o látke je potrebné podať v elektronickej forme cez

(pokračovanie na 2. strane)

(dokončenie z 1.strany)

portál REACH IT na stránke ECHA. Je možné postupovať rôznymi spôsobmi:

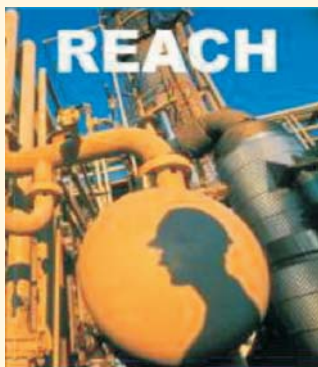
- on-line predregistrácia vytvorí sa účet spoločnosti a prístup na predloženie žiadosti o predregistráciu,
- IUCLID predregistrácia súbor sa pripraví samostatne v špeciálnom elektronickom formáte dokumentu a vloží sa počas online predregistrácie,
- predregistrácia vo formáte XML použije sa akýkoľvek IT nástroj na vytvorenie a predloženie dokumentov na predregistráciu prostredníctvom REACH-IT.

■ **Co nasleduje ďalej po vykonanej predregistrácii?**

- systém REACH IT umožní predregisťujúcemu prehľadne sledovať, kto okrem neho predregistroval identickú látku,
- 1. januára 2009 zverejní ECHA na svojej webovej stránke zoznam všetkých predregistrovaných látok,
- registranti, ktoré predregistrovali rovnakú chemickú látku, vytvoria Fórum na výmenu informácií o látke (*Substance Information Exchange Forum- SIEF*), v rámci fóra SIEF sa môžu ďalej dohodnúť, ako budú zdieľať náklady na testovanie látky, každá spoločnosť zaplatí za testy potrebné na jej vlastnú registráciu, (pričom údaje k predregistrovaným látkam môže podať agentúre ktokolvek cez portál REACH IT, ak sa tieto informácie použijú na registráciu, ich vlastníkom môže požadovať finančnú náhradu),
- spoločnosti zúčastnené v SIEF zdieľajú a hodnotia informácie a pripravujú spoločnú časť registrácie,
- hlavný regisťujúci predloží spoločné informácie v mene ostatných,
- každá spoločnosť potom požiada osobitne o registráciu a predloží informácie špecifické pre podnik odvolávajúc sa na spoločné predloženie údajov k registrácii, zároveň vykoná úhradu registračného poplatku.

Lehota vykonania registrácie závisí od vyrábaného množstva a vlastností látky, pre látky vyrábané nad 1000 t/rok platí časová hranica rok 2010, rovnako pre látky s karcinogénnymi, mutagénymi či teratogénnymi vlastnosťami. Pre nižšie objemy (100 -1000 t/rok) je časový termín registrácie ohraničený r. 2013. Registrácia vyrábaných/dovážaných látok v najnižších objemoch musí byť ukončená v r. 2018.

Ing. L. Koreňová

Vieme čo máme robiť a ako sa máme správať

Cvičenie splnilo účel

▲ Regionálny hygienik sa zaujímal predovšetkým o monitorovaciu techniku.

Foto: P. Hudec

▲ Skúste obsluhovať prúdnicu sám! Kto je silnejší?

Foto: P. Hudec

(dokončenie z 1.strany)

Napriek tomu, že situácia bola zvládnutá si uvedomujeme, že skladovanie čpavku za daných podmienok je veľmi nebezpečné a preto sú pripravené dve veľké investičné akcie. Monitoring vybraných nebezpečných látok a realizácia opatrení pre stáčanie, skladovanie a distribúciu čpavku, ktoré výrazne napomôžu pri znížení rizika vzniku závažnej priemyselnej havárie.

(rch)

Následný audit systému manažérstva kvality

Ani sme sa nenazdali, polrok ubehol ako voda a 14. mája sme v súlade s harmonogramom auditov opäť absolvovali následný audit systému manažérstva kvality, ktorý máme v našej spoločnosti zavedený podľa normy ISO 9001:2000 od roku 2003.

Tieto kontroly u nás vykonáva v pravidelných polročných intervaloch certifikačná spoločnosť SGS Slovakia, s.r.o.

Počas auditu bolo skontrolované a preskúmané vybrané procesy a činnosti, ktoré sú v rámci týchto procesov vykonávané a tiež procesy a činnosti, ktoré s nimi súvisia a ich vzájomné interakcie. Z manažérskych procesov boli skontrolované plánovanie systému, interné audity, preskúmanie vedením, právne a preventívne opatrenia a investície. Z procesov, ktoré máme v mape procesov definované ako hlavné, boli preverené činnosti v nákupe, posúdenie zhody a z výrobných procesov výroba vinylchloridu a karbidu vápnika. Z podporných procesov boli preverené

riešenie reklamácií, hodnotenie spokojnosti zákazníka a metrologia. Počas auditu sa nevyskytli žiadne nezrovnalosti v dokumentácii, záznamoch a vykonávaných činnostiach, a teda neboli nám udeľené žiadne odporúčania ani nápravné opatrenia. V záverečnom vyhodnotení bolo riaditeľom certifikačnej spoločnosti tiež konštatované, že uplatňovaný systém manažérstva kvality preukazuje celkovú zhodu s požiadavkami normy ISO 9000, je funkčný, neformálny a odráža reálny stav v spoločnosti. Zásluhu na tomto výsledku má celý náš pracovný kolektív, za čo Vám všetkým patrí podakovanie.

Soňa Truchanová

zmocnenec vedenia pre systém manažérstva kvality

Stalo sa ...

Po odchode Ing. Lubomíra VAČOKA z funkcie ekonomického riaditeľa je s účinnosťou od 1. júna 2008 poverená vedením ekonomického úseku

Ing. Gabriela KORCOVÁ.

• • • • •
V súvislosti s prechodom práv a povinností z pracovno-právnych vzťahov od doterajšieho zamestnávateľa NCHZ Global Services, a.s. na preberajúceho zamestnávateľa Novácke chemické závody, a.s. a na základe rozhodnutia predstavenstva a generálneho riaditeľa akciovej spoločnosti s účinnosťou od 1. júna 2008 bol vytvorený nový úsek:

ÚSEK REALIZÁCIE INVESTÍCIÍ A ÚDRŽBY
V nadväznosti na túto zmenu bol ustanovený do funkcie:

Ing. Ivan ŠIAGI - riaditeľ úseku realizácie investícií a údržby

V rámci úseku sú vytvorené tri odbory:

- odbor ekonomiky, nákupu a plánovania - vedúci odboru

Ing. Július Papan

- odbor strojno-stavebný, vedúci odboru

Lubomír Uhlár

- odbor automatizovaných systémov riadenia technologických procesov

rch

Šviatok detí v Športcentre

Rozžiarené detské oči a množstvo atrakcií, tak by sa dal charakterizovať tohtoročný 1. jún v bojníckom Športcentre. Na osvedčenom mieste pripravili Novácke chemické závody v spolupráci s odborovou

organizáciou oslavy Medzinárodného dňa detí pre ratolesti svojich zamestnancov. Na deti čakali aj tradičné súťaže o sladkosti, ale neodmietli ani možnosť schladit sa v bazénu. Tradične veľký záujem mali

deti o koníky, na ktorých si overovali pravdivosť hesla, že najkrajší pohľad na svet je z konského chrbta.

(sm)
Foto: P. Hudec

Monitor J&T

J&T odmieta obvinenia

Vzhľadom na bankové tajomstvo sa J&T Banka nemôže vyjadrovať ku konkrétnym obchodom. Ale k vyjadreniam pána poslancu Ivana Mikloša sa dá povedať, že v danom období na rozhodnutie kupovať Slovenskú korunu neboli potrebné žiadne tajné informácie.

Predseda vlády Róbert Fico verejne vyslovil, že vláda bude v rokovaníach s Európskou úniou presadzovať čo najsilnejší kurz a očakávanie rastu koruny podporil aj guvernér národnej banky Ivan Šramko.

Takéto vyjadrenia dvoch najvýznamnejších autorít sú pre každého dealera jednoznačným signálom, že koruna ešte posilňovať bude a preto treba nakupovať. Každému študentovi ekonómie sú tieto pravidlá jasné a je preto prekvapivé, že u renomovaného ekonóma vyvolávajú pochybnosti.

Obvinenie poslancu Mikloša je navyše mimoriadne nefér v tom, že chránený poslanceckou imunitou vyslovil obvinenia bez predloženia dôkazu.

■ ■ ■ ■

Elektrárň Strážske

Skupina J&T pripravila zámer projektu novej elektrárne v areáli Chemko Strážske. Tento zámer bol predložený MŽP SR k stanoveniu rozsahu hodnotenia vplyvov na životné prostredie v rámci procesu EIA. „Prioritou pri príprave projektu elektrárne bola ohľaduplnosť k životnému prostrediu,“ uviedol Tomáš David, riaditeľ J&T Energy Sector Development.

Elektrárň sa stane zdrojom nových príjmov pre mesto Strážske, pričom významnú úlohu budú mať daňové výnosy plynuce z prevádzky elektrárne. Stavba a prevádzka elektrárne by priamo viedli k vytvoreniu stoviek nových pracovných miest v dobe výstavby, tak aj v dobe po uvedení elektrárne do prevádzky.

„Okrem toho predpokladáme, že zhruba 4 miliardy Sk z celkových nákladov na novú elektrárň, bude investovaných do činností tzv. lokálneho obsahu, to znamená priamo v regióne.“

„Z toho budú profitovať miestne firmy a obyvatelia. Investícia prispeje k ekonomickému rastu a pritiahne do regiónu ďalších investorov,“ konštatoval David.

* BLAHOŽELÁME *

20 rokov práce

Viliam MOKRÝ (z.karbid)
Luboš STAŇO (z.plasty)
Ján ŠPEŤKO (ÚEaIT)
Jozef TONHAJZER (z.plasty)
Katarína GROLMUSOVÁ (z.karbid)
Dana KRÁLOVÁ (vš.učtáreň)
Zuzana KOVÁČIKOVÁ (vš.učtáreň)
Miroslav ORŠULA (z.chémia)
Katarína ORŠULOVA (ORVaBP)

25 rokov práce

Vladimír ADAMČÍK (z.karbid)
Rastislav CIBULKA (z.chémia)
Bohumír GROSS (z.chémia)
Ladislav IŠTVÁN (z.chémia)
Ivan KOHÚT (z.karbid)
Jozef LENHART (z.plasty)
Juraj MALÍK (z.chémia)
Ladislav RONTO (z.chémia)
Jozef HALAŠKA (z.chémia)
Pavel PETRIKOVIČ (z.plasty)
Milan PRUŽINEC (z.chémia)
Jaroslav KOLLÁR (z.chémia)
Jana ROLINCOVÁ (ORK)
Ján KOMÁROMI (z.chémia)
Katarína MIHÁLIKOVÁ (OSaR)
Ondrej BROŽÁK (z.karbid)
Miroslav ŠIMKO (z.plasty)
Luboš ŠIŠMIŠ (z.plasty)
Ing. Juraj BELLUŠ (z.plasty)
Jana BALÁŽOVÁ (OIT)
Miroslav PIPÍŠKA (z.plasty)
Magdaléna KOVÁČIKOVÁ (ÚRIaÚ)

30 rokov práce

Jozef MARTANOVIČ (ORVaBP)
Ludovít MEDERA (ÚEaIT)
Dušan ERTEL (z.plasty)
Jozef KRAMÁRIK (z.chémia)
Miroslav ILIAŠ (z.plasty)
Štefan ZAŤKO (z.plasty)
Milan BUREŠ (z.plasty)
Jozef HOPKO (z.plasty)
Jindřich JIROŠ (z.chémia)
Marián HUDEC (z.plasty)
Olga PIVARČIOVÁ (ORK)
Viola KOMŽÍKOVÁ (ORK)
Darina MAŇUCHOVÁ (ORK)
Marián BOBOK (OIV)
Ján ORŠULA (LARF NOVA)
Anton VIŠŇOVSKÝ (LARF NOVA)

35 rokov práce

Viera PETROVIČOVÁ (ORK)
František HALMO (z.plasty)
Štefan JURENKA (z.plasty)
Eva TEPLANSKÁ (ORK)
Ivan HUDEC (z.plasty)
Soňa KOLÁŘOVÁ (z.chémia)
Valéria ORŠULOVA (ORK)
Anna SIVÁKOVÁ (OOŽaPP)
Ján ORŠULA (z.plasty)
Jozef ILIAŠ (ÚRIaÚ)

Zodpovednosť pri prevencii a náprave environmentálnych škôd

Od 1. 9. 2007 platí Zákon č. 359/2007 Z.z. o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a náprave environmentálnych škôd, ktorý nadväzuje na smernicu EPaR 2004/35/ES a priamo sa týka činností vykonávaných v Nováckych chemických závodoch, a.s.

NCHZ sú podľa neho povinné najmä:

- prijať a vykonať preventívne opatrenia proti bezprostrednej hrozbe environmentálnej škody,
- pri vzniku environmentálnej škody prijať a vykonať opatrenia na zabránenie jej šírenia.

V intenciách zákona ako i smernice: „škoda znamená merateľnú nepriaznivú zmenu prírodného zdroja alebo merateľné zhoršenie služieb prírodného zdroja“ a súčasne „škoda má byť konkrétna a kvantifikovateľná a malo by byť možné určiť príčinnú súvislosť medzi škodou a identifikovaným znečisťovateľom“.

Formulované sú tri druhy environmentálnych škôd:

na chránených druhoch a biotopoch, na vode, na pôde.

NCHZ v súčasnosti zhodnocujú možný vplyv svojej činnosti predovšetkým na stredné a západné Slovensko. Mapujú vodné toky a pôdu, hodnotia ich stav z hľadiska možného vplyvu škodlivých látok používa-

ných resp. vyrábaných v podniku. Tieto údaje budú východiskovými pre ďalšie posúdenie možného spôsobenia environmentálnej škody.

Pre naplnenie požiadaviek legislatívy odbor ochrany životného prostredia a zdravia v ďalšom postupe musí:

- u najrizikovejších látok z hľadiska vlastností a vypúšťaného množstva do ovzdušia a vôd určiť dosah možného imisného spádu, k čomu bude potrebné zistiť štatistické údaje o sile a smeroch vetrov a vypracovať rozptylovú štúdiu (v spolupráci s odborom klimatologickej služby SHMÚ Bratislava) ako aj určiť dosah možného negatívneho vplyvu vypúšťaných škodlivých látok do vodného toku (v spolupráci s odborom vodohospodárskej chémie SVP Piešťany, Bratislava)
- v spolupráci s odbornými organizáciami stanoviť rozsah územia, v ktorom je pri bežnej činnosti podniku ako aj v prípade mimoriadnych udalostí možné

ohrozenie chránených druhov a biotopov rizikovými látkami (v spolupráci s CHKO Ponitrie, Prievidza)

- posúdiť už v súčasnosti definované opatrenia (napr. opatrenia vyplývajúce z vodného havarijného plánu, z integrovaných povolení), či sú dostatočné na zabránenie možného poškodenia chránených druhov a biotopov,
- v prípade ich nedostatočnosti navrhnúť a realizovať ďalšie opatrenia.

Prijatie a realizácia dostatočných preventívnych opatrení má byť v záujme prevádzkovateľa. Nováckych chemických závodov, Je ochranou prevádzkovateľa pred vynakladaním nie malých finančných prostriedkov na riešenie v prípade vzniku environmentálnych škôd. Definovanie a vyhodnotenie rizika spôsobenia environmentálnej škody prevádzkovanou činnosťou a stanovenie dostatočných preventívnych opatrení je na odborníkoch v podniku, ktorí sú schopní obhajovať svoje hodnotenie v konfrontácii s pracovníkmi štátnej správy.

Ing. Darina Gogová
odbor ochrany životného prostredia a zdravia

AEGON, DDS - optimálne zhodnocovanie úspor

Koncom marca podpísalo predstavenstvo akciovej spoločnosti zamestnávateľskú zmluvu s ďalším účastníkom trhu doplnkového dôchodkového sporenia, s Doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou AEGON, d.d.s., a.s. V zmysle článku II., bodu 2. tejto zmluvy je zamestnávateľ povinný zamestnancov o tomto vhodným spôsobom informovať, aby získali potrebné informácie k možnosti realizácie účastníckych zmlúv s AEGON, DDS.

Zamestnávateľ sa zaväzuje platiť a odvádzať príspevky za všetkých zamestnancov ktorí uzavrujú účastnícku zmluvu. Výška príspevku zamestnávateľa zamestnancovi ktorý podpísal účastnícku zmluvu sa určuje podľa Kolektívnej zmluvy

ku dňu splatnosti príspevku. Príspevok zamestnanca bude realizovaný zrážkou zo mzdy a náhrady mzdy zamestnanca, ktorú vykoná zamestnávateľ a mesačne ju bude uhrádzať na účet príspevkového doplnkového dôchodkového fon-

du.

Výše 160 ročné skúsenosti koncernu v oblasti dlhodobého zhodnocovania úspor sú spolu s vysokým ratingovým ohodnotením podstatným vkladom do dlhodobého vzťahu, ktorý splní požiadavky ako aj očakávania potencionálnych záujemcov o doplnkové dôchodkové sporenie i z radov zamestnancov Nováckych chemických závodov, a.s. Porovnanie výsledkov a výkonnosti dokumentuje nasledovná tabuľka:

Spoločnosť	Fond	Odplata za správu fondu	Výnos 2007
AEGON DDS	Príspevkový	2,50%	5,45%
AXA DDS	Príspevkový	2,30%	1,82%
AXA DDS	Príspevkový akciový	2,30%	1,99%
DDS Tatrabanky	Rastový	1,95%	2,06%
DDS Tatrabanky	Vyvážený	1,95%	2,02%
DDS Tatrabanky	Zaistený	1,95%	-
ING Tatry-Sympatia DDS	Rastový	3,00%	3,81%
ING Tatry-Sympatia DDS	Vyvážený	3,00%	0,08%
ING Tatry-Sympatia DDS	Konzervatívny	3,00%	2,73%

Ing. Pavel Šimko, vedúci OPaM

Škrtel medzi deťmi

Najlepší futbalista roka 2007, obranca anglického veľkoklubu FC Liverpool Martin Škrtel, si doma v Ráztočne liečil zranené koleno, ale neodmietol navštíviť telesne

a mentálne postihnutých športujúcich žiakov Odborného učilišťa (OU) - Praktickej školy v Prievidzi, ktorú navštevuje vyše sto žiakov z celej hornej Nity.

Dokonca nastúpil za nich vo futbalovom zápase proti pedagógom, za ktorých hrala aj jeho mama Jana Škrtelová.

Problémy postihnutých detí, ako povedal, sú mu blízke, pretože aj on má postihnutého brata. Ak mu to čas dovolí, medzi deti tejto školy preto, vždy rád príde, podebatovať, porozprávať svoje zážitky. V učilišti totiž má mnoho svojich fanúšikov. To, že si s nimi aj zahral futbal, ich môže motivovať k pohybu a športovaniu. Na druhej strane húževnatosť, s akou sa tieto postihnuté deti dokážu pasovať so životom je motiváciou aj pre neho.

Text a snímka: (prš)

Sochári vo svete vody

Grécky vládca mora Poseidón, v podobe päť metrov dlhej morskej príšery s obrovskou hlavou, je jednou z 11 nových sôch, ktoré pribudli počas II. ročníka sochárskeho sympózia v rekreačnom rybárskom areáli Vodný svet medzi Sebedražím a Cigľom.

Poseidóna vytvoril z dubového kmeňa sochár Peter Nižňanský, žijúci v Prahe. Na sympóziu sa zúčastnilo 18 popredných slovenských a českých sochárov a výtvarníkov, známych nielen doma, ale aj v zahraničí a ich hostí. Sochami z dreva a kameňa, ktoré sú zároveň aj funkčné, pomohli dotvoriť areál. Jozef Hrvol s Jánom Kelemenom napríklad vytvorili kamenný oltár s keltskými nádobami. Pre deti je určená hojdačka v podobe raka zaveseného na klepetách od Vladimíra Drieňovského. Preliezačku a pieskovisko, ktorého strechu tvorí obria korytnačka, zasa vytvoril Juraj Oravec.

Medzi hosťami sympózia bol aj Miroslav Zeman, pedagóg a výtvarník na najstaršej holandskej technickej univerzite v Delfte, ktorý

z dubového dreva stvárnil veľký slnečný lúč na spôsob obelisku s vrcholom z leštenej mosadze. Takýto objekt si zvolil preto, že sa

vo výskumnej práci venuje premenne slnečnej energii na elektrickú energiu.

Na rozdiel od sôch v múzeách a galériách, týchto sa môžu návštevníci bez problémov dotýkať a využívať ich.

Text a foto: (pre)

▲ Sochár Peter Nižňanský dokončuje svojho Poseidona.

Jubilejný Dynamic do Francúzska

Už neuveriteľných 250 dvojmiestnych ultralhkých lietadiel typu Dynamic WT 9 vyrobili od roku 2001 v pomerne nevelkej firme Aerospol spol. s r. o. v Prievidzi. Prievidza sa tak stáva Mekkou slovenského leteckého priemyslu. Jubilejný lietadlo prišiel prevziať zákazník z Francúzska Christian Stuck.

Dynamic WT 9 patrí vo svojej triede medzi svetovú špičku, pre svoje výborné letové vlastnosti

a spoľahlivosť. Vo Francúzsku sú tieto lietadlá veľmi populárne doteraz ich tam predali štyridsať a na

ďalších desať majú objednávky. Lietajú však na nich však aj v ďalších krajinách Európy, ale takisto v Austrálii, Novom Zélande i Amerike.

Postaviť malé motorové lietadlo, ktoré by bolo nielen bezpečné, ale relatívne dostupné aj pre širšiu verejnosť, bolo dlhoročným snom konštruktéra Tadeáša Walu. Je vyrobené z moderných kompozitných materiálov a jeho hmotnosť je iba 275 kg. Dosiahne maximálnu rýchlosť 270 km, ale dokáže letieť aj rýchlosťou 60-kilometrov za hodinu. Optimálna je však 200-km rýchlosť. Podľa medzinárodných noriem je lietadlo vybavené aj padákom. Ten sa v prípade poruchy pomocou rakety vystrelí, otvorí a bezpečne znesie na zem posádku i so strojom.

Text a snímky: (pre)

PRIPRAVUJE NOVÚ KNIHU

Spisovateľ Anton Baláž, rodák z Lehoty pod Vtáčnikom, ktorý žije a tvorí v Bratislave besedoval s čitateľmi o doterajšej tvorbe, ale aj plánoch do budúcnosti. Svojurodnému kraju venoval väčšinu zo svojich doterajších 13 prozaických diel. Námet románu Skleniková Venuša, ktorý vyšiel v roku 1980 a bol aj sfilmovaný, čerpal dokonca v nováckej chemičke.

Debutoval v roku 1971 románom Bohovia ročných období. Bol však podľa vtedajšej moci príliš „nebezpečný“ a tak celý náklad zošrotovali. Opätovne ho vydal až v roku 2003. V sedemdesiatych rokoch potom ešte napísal ďalšie romány z obdobia SNP na hornej Nitre - Sen pivnic a Tiene minulosti. Známý je aj Balážov, takisto sfilmovaný román Tábor padlých žien. Dokončil ho v roku 1993 a je z prostredia tábora zajateckého tábora v Novákoch, kde väznili aj prostitútky. Tejto témy sa držal aj pri tvorbe zatiaľ poslednej knihy Hriešna Vydrica, o bývalej časti Bratislavy. Spisovateľ však prezradil, že začína pracovať na knihe, v ktorej sa kronikárskym spôsobom pokúsi zmapovať život ľudí z oboch strán Vtáčnika.

(prš)

Uhlie zapália pod zemou

Homonitrianske bane Prievidza uvažujú nad využitím nebilančných zásob uhlia, technológiou jeho splyňovania. Súčasťou banskou technikou technológiou je možné podzemným spôsobom totiž vyťažiť iba niečo viac ako polovicu zásob uhlia v ložisku. Dôvodom je jeho geologické uloženie, zlomy v uhoľnom sloji, ale aj zavodnenie nadložných či podložných vrstiev.

Generálny riaditeľ HBP Peter Čičmanec tvrdí, že v homonitrianskom ložisku zostáva 50 až 100 miliónov ton uhlia, ktoré baníci nemohli vyťažiť. Preto dali urobiť odborníkom fakulty Baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológie Technickej univerzity Košice, aby vypracovali štúdiu na získanie energie z týchto zásob technológiou splyňovania. Pri tejto metóde nie je potrebné k uhlíu budovať podzemný chodby, ale navštívať sústavu vrto. V nich sa potom uhlie zapáli a za zníženého prísunu kyslíka sa uhlie splyňuje. Plyn sa odvádza iným vrtom na povrch a je možné využívať ho na výrobu elektrickej energie.

(rmš)

*** BLAHOŽELÁME ***

Ján JANOVIČ (ÚRlaÚ)
 Ján KRAJČOVIČ (ÚRlaÚ)
 Michal ŠKRÍP (ÚRlaÚ)
 František ŠTANGA (ÚRlaÚ)
 Ján ŠTANGA (ÚRlaÚ)
 Jozef ŠTANGA (ÚRlaÚ)
 Jozef ZAŤKO (ÚRlaÚ)
 Peter ŽIŠKO (ÚRlaÚ)

40 rokov práce

Margita ŠUŇOVÁ (OL)
 Oľga KELLNEROVÁ (ORK)
 Vladimír JAMRIŠKA (ÚRlaÚ)
 Ladislav ORŠULA (ÚRlaÚ)
 Milan PIŠ (ÚRlaÚ)
 Jozef MUŽÍK (ÚRlaÚ)
 Stanislav BALÁŽ (ÚRlaÚ)

50 rokov veku

Darina POSOVÁ (ORK)
 Marián MIKULÁŠ (z.plasty)
 Róbert ŠTEVICA (ÚEaIT)
 Ing. Ján DOBROTKA (ÚEaIT)
 Pavel PIPÍŠKA (z.chémia)

55 rokov veku

Peter ŠTRBÁK (z.plasty)

Stíhačka nad hornou Nitrou

Reaktívne motory bojovej stíhačky MIG-29 opäť zarachotili nad hornou Nitrou. V závere minulého mesiaca sa na prievidskom letisku uskutočnil už piaty ročník Dňa

polície, armádnych a záchraných zložiek. Prelety stíhačky patrili medzi najväčšie atrakcie pre približne 6 000 detí i dospelých.

Text a snímka: (pre)

Vyhodnotenie krížovky

Krížovka č. 5/2008:

Nie je jedno, aký máte profil INTERNOVA.

Výhercami sa stávajú:
 Jozef ZÁHORSKÝ (z.karbid)
 Lubomír ŠOVČÍK (z.chémia)

Štefan BRIATKA (z.karbid)

Ceny si môžete vyzdvihnúť na oddelení marketingových služieb na č.t. 4663.

Vítazom gratulujeme a ostatní neváhajte a zapojte sa do súťaženía!
(rch)

*** BLAHOŽELÁME ***

Ján PASTIERIK (z.plasty)
 Jana BALÁŽOVÁ (OIT)

60 rokov veku

Štefan RICHTER (z.chémia)
 Milan ORŠULA (z.karbid)
 Pavel BOUČEK (z.chémia)
 Vladimír MUŽÍK (z.karbid)

Odchod do dôchodku

Oľga KELLNEROVÁ (ORK)
 Štefan ŠTANGA (ÚRlaÚ)

(rch)

Navždy nás opustili

Rady chemikov navždy opustili:
 † † †

Emil PÁLEŠ

21.5.2008 vo veku nedožitých
 80 rokov.

† † †

Michal HÚSKA

21.6.2008 vo veku nedožitých
 74 rokov.

(rch)

niečo pre zábavu ... TAJNIČKA ... (začiatok v tajničke) ... ", každá cesta mu býva dobrá."

J. Poliak	Dravý vták	Súčasný lode	Osob. zámeno	Otoman	○	Muž. meno	Ázij. štát	A iné	Zavlaž. rosou	Ruský prístav	○	Pascal	Štát v USA	Obráz. časopis	Akvár. rybka
Prudký pohyb					Pápež. koruna						Rameno				
Chapln. žena					Zn. čokolády Patriaci Elanovi						Meno psa Skr. doktor				
1. časť tajničky								Park Krača				Značka korenia Prvá žena			
Okr. výbor			Sarmat. kmeň 1006 rím.						Pretek Hora na Kréte						
Kahan							Diabet. liek Muž. meno				Gáza Sad				
OONA ANAPA AARE	Zavčasu	Vetrík Klobúk (hovor.)				Produkt včiel Berylium				Práce a mzdy Slovanka				Študent medicíny	Krasota
Lyže (sev.)				Obaja Kočovnik				Otec (nem.) Časť roka				Automoto klub Švaj.rieka			
ŠPZ Krupiny			Predná strana Bodavý hmyz						Hranica (lek.) Tón E zvýšený				Erbium Kosil		
Okovy						2. časť tajničky Chránený kraj									
Plemeno					Odborník v chémii						Ryža (hov.)				
Lahká hmľa					Trieda						Malá Ela				

Vylúštenú tajničku vystrihnite, vyplňte svoje meno a adresu a vhodte do schránky na hlavnej vrátnici alebo vo vestibule závodnej jedálne pod názvom "KRÍŽOVKY" do 15. júla 2008.

KAŽDÝ MESIAC 3 VÝHRY
3 x Set svetníkov
 Správne znenie tajničky z č. 6/2008:

Meno: _____
 Pracovisko: _____
 Adresa: _____

(Za hrst' histórie, 51. časť)

Listiny a archívne záznamy prezrádzajú, že Nováčania si svojho richtára volili každý rok. Pokiaľ sa niektorý z kandidátov osvedčil, zastával úrad aj dlhšie obdobie. Pozrime sa na predstaviteľov Novák v 20. storočí. Do roku 1907 bol richtárom Jozef Líška, po ňom nastúpil Jakub Hagara. Do 1. svetovej vojny pracoval úrad richtára viac-menej nezmenne, až začiatkom roku 1920 Jakub Hagara odstúpil a nahradil ho Pavol Líška. Po vzniku ČSR ožil politický život a kandidátov nominovali politické strany. V roku 1927 sa dohodli na spoločnom kandidátovi Ludovítovi Petriskovi. Toho vo funkcii starostu vystriedal Koloman Donáth (1931), ktorý v čase hospodárskej krízy obec dobre viedol. Napriek tomu ho okresný úrad vymenil za Michala Štangu (1934). V predzvesti pri-

chádzajúcej vojny sa na jeseň 1938 novým starostom stal učiteľ Vladimír Cincík. Toho vznikom Slovenskej republiky nahradil Pavol Líška, ktorý sa ale úradu zriekol na jar 1942. Štátna moc vtedy obmedzila výkon samosprávy a zrušila obec-

Na čele obce Nováky II.

né zastupiteľstvo. Na čelo Novák sa postavil vládny komisár Ludovít Petriska. Po vypuknutí SNP správu obce prevzal Revolučný národný výbor pod vedením Antona Hvojníka. No len do 13. septembra 1944, kedy sa po obsadení Novák v ťažkých časoch vrátil ako starosta Ľ. Petriska. Po fronte v Novákoch vznikol miestny národný výbor (MNV). V jeho čele od apríla 1945 stál

Jozef Svítok, v júni Peter Čiznár. Vo voľbách v roku 1946 zvíťazil kandidát Demokratickej strany Anton Jakubis, od februára 1948 prevzali úrad predsedu MNV komunisti, na čele s Ing. Jurajom Erlichom. V roku 1952 ho vystriedal Dominik Lastovka, ktorý sa postu vzdal v decembri 1955. Po ňom sa funkcia predsedu miestnej samosprávy stabilizovala. Od roku 1956 nastúpil Ján Gogola, ktorý zažil aj prerod obce Nováky na mesto. V úrade zotrval rekordných 25 rokov. Vystriedal ho Ing. Ján Takáč (1981) a vzápätí Peter Bošiak (1984). Posledným predsedom MsNV v Novákoch, prvým a vlastne zatiaľ jediným primátorom mesta dodnes je Ing. Dušan Šimka (1990). Nabudúce opäť zmeníme tému.

- Erik Klížan -

Absolventi na prahu nového života

Pedagógovia, žiaci i rodičia odetí v spoločenský odevoch, sviatočné stolovanie i prítomnosť primátora mesta. Doslova atmosféru maturitného večierku malo tohtoročné slávnostné vyradenie absolventov Základnej umeleckej školy (ZUŠ) v Novákoch.

Spolu 47 absolventov školy v hudobnom a výtvarnom odbore, v prvom a druhom stupni štúdia, si 6. júna 2008 v priestoroch Kultúrneho centra mesta Nováky prevzalo osvedčenie. „Samozrejme, tak ako každý rok, nie sú všetci absolventi mimoriadne nadaní. Sú aj šikovnejší, aj menej zručnejší, podľa toho, ako k svojmu talentu prístupujú,“ zhodnotila úroveň prípravenosti žiakov riaditeľka ZUŠ Zdenka Duchoňová a pokračuje: „Máme žiakov, ktorí sú prijatí na stredné odborné školy ale aj takých, ktorí prešli „s odretými ušami“. Ale taký je život.“ Žiaci počas štúdia seba i svoju školu prezentujú na koncertoch, výstavách i kultúrno-spoločenských podujatiach. Aj niektorí z tých tohtoročných za úspešnú reprezentáciu prevzali z rúk riaditeľky vecné ceny. Ako za žiakov

povedala Ivica Nechalová, všetci absolventi budú na roky strávené v škole dlho a radi spomínať. „Ja im prajem, aby to, čo sa u nás v škole

naučili aj použili v praktickom živote, aby sa s hudbou a výtvarným umením stále stretávali, aby to bol pre nich aj základ do života. A nech sa im darí,“ povedala na záver Z. Duchoňová. Spomienkou na roky strávené v škole ostane spoločné tablo.

- Erik Klížan -

Vynovia parkoviská aj námestie

Prvá tohtoročná úprava aktualizácia rozpočtu mesta Nováky priniesla viacero zmien. Výdavky vzrástli hlavne v oblasti rozvoja mesta a cestnej dopravy. V priebehu tohto roku by mali začať viaceré investičné akcie, ktoré v pôvodnom rozpočte chýbali.

Ako nám povedala vedúca Oddelenia výstavby a regionálneho rozvoja Dagmar Pavlíková, realizáciu týchto akcií môžu zmaríť už len administratívne kroky. V oblasti cestnej dopravy sa bude realizovať parkovisko pri Národnom vodnopólovom centre, rekonštrukciou prejdú parkoviská pri poliklinike

a Základnej umeleckej škole, spolu za 950 tisíc Sk. Rozpočet počítá s rekonštrukciou Ulice E. Otu, na ulici Jesenského pribudne chodník a priechod pre chodcov. Priechod aj s ostrovčekmi sa bude realizovať aj na frekventovanej ceste v Lelovciach. Tieto akcie si vyžadujú viac ako 2 milióny Sk. V oblasti rozvoja

obcí sa počítá s dvoma etapami rekonštrukcie Námestia SNP, spolu za 8,2 mil. korún. Úpravou prejdú aj viaceré verejné priestranstvá a oplotenie starého cintorína v Lelovciach. Oplotenie mení už aj objekt školy, kúria sa obľebie do nového šatu. Na realizáciu osvetlenia cintorínov sa počítá so sumou 1,5 mil. korún. Napriek týmto náročným investičným akciám, rozpočet mesta Nováky ostáva vyrovnaný.

- Erik Klížan -

Kalendárium

- 1.7.1988** - ukončenie prevádzky starej cesty Prievidza Koš
- 4.7.1998** - odhalenie súsošia sv. Cyrila a sv. Metoda v Prievidzi
- 7.7.1968** - otvorené termálne kúpalisko Gabriela v Opatovciach nad Nitrou
- 9.7.1898** - narodil sa Platón Pauliny Tóth, finančník, spolkový pracovník, pôsobil v Prievidzi
- 9.7.1948** - narodil sa v Prievidzi Rastislav Haronik, keramikár, pôsobí v N. Pravne Vyšehradnom
- 10.7.1683** - zomrel Mikuláš Housenka, pedagóg, piarista, spisovateľ, pôsobil v Prievidzi
- 10.7.1903** - narodil sa Jozef Moskovits, lekár, rasovo prenasledovaný, internovaný v Novákoch
- 10.7.1938** - narodila sa Viera Nedeljaková, tanečná pedagogička, pôsobila v Prievidzi
- 11.7.1898** - narodil sa Bartolomej Wild, lekár, obeť holokaustu, pôsobil v Novákoch
- 13.7.1923** - narodil sa Ján Parcer, športovec chodec, žije v Prievidzi
- 13.7.1963** - narodil sa v Bojniciach Jozef Škandík, hádzanár, olympionik
- 14.7.1968** - narodil sa v Bojniciach Miroslav Jančich, vodný pólista, olympionik
- 15.7.1968** - vznikol Klub priateľov Matice slovenskej v Prievidzi
- 17.7.1923** - zomrel Anton Horváth, učiteľ, osvetový pracovník, narodil sa v Čavoji, pôsobil v Brezancoch
- 18.-26.7.1938** - štrajk stavbárov vojenských objektov v Novákoch
- 21.7.1788** - zomrel Ondrej Bernolák, prírodovedec, pedagóg, pôsobil v Bojniciach
- 22.-24.7.1918** - masový štrajk baníkov v Handlovej
- 22.7.1923** - zomrel v Tužine Adolf Kellermann, obchodník, verejný činiteľ
- 22.7.1958** - otvorenie pošty v Nitrianskych Sučanoch
- 23.7.1888** - narodil sa v Pravenci Jakub Veneny, učiteľ, maliar, pôsobil v Kľačane a Koši
- 24.7.1928** - založený Športový klub v Handlovej
- 24.7.1938** - založené potravné družstvo v Bystričanoch
- 25.7.1913** - zomrel Juraj Bartaky, národovec, spisovateľ, pôsobil v Chrenovci, Bojniciach a Lazanoch
- 28.7.1958** - vzniklo poľnohospodárske družstvo v Novákoch
- 30.7.1838** - zomrel Jozef Weszlerle, VŠ pedagóg, historik, numizmatik, narodil sa v N. Pravne

NCVP - OTVÁRACIE HODINY

LETNÁ SEZÓNA

od 01.06.2008 31.08.2008

Bazén: verejnosc

Pondelok	10.00 - 18.00
Utorok	10.00 - 18.00
Streda	10.00 - 18.00
Štvrtok	10.00 - 18.00
Piatok	10.00 - 18.00
Sobota	10.00 - 18.00
Nedeľa	10.00 - 18.00

Masáže

Pondelok až piatok	16.00 - 18.00
Sobota	12.00 - 18.00
Nedeľa	12.00 - 18.00
Objednávky	tel. 0908 226 155

Sauna, vírivka, posilňovňa

Pondelok - Piatok	10.00 - 18.00
Sobota Nedeľa	10.00 - 18.00

VSTUPNÉ

Bazén: celodenné (14.00-18.00hod.)
odpolednie

Dospelí 60,- Sk 40,- Sk

Deti

(do 10 rokov) 35,- Sk 25,- Sk

Dôchodcovia, invalidi, študenti

35,- Sk 25,- Sk

Vstupné: sauna

Dospelí 60,- Sk

Dôchodcovia, invalidi, študenti 60,- Sk

Deti do 10 rokov 60,- Sk

Vstupné: vírivka

Dospelí 50,- Sk/0,5 hod.

Dôchodcovia,

invalidi, študenti 50,- Sk/0,5 hod.

Deti 50,- Sk/0,5 hod.

(do 10 rokov)

Posilňovňa 20,- Sk (1 hodina)

Tenisový dvorec 100,- Sk/hod.

Bodová permanentka 400,- Sk

(v cene sú zahrnuté všetky služby NCVP)

Zamestnanci NCHZ a.s. a ich rodinní príslušníci /manžel, manželka, druh, družka, dieťa max. do ukončenia vysokoškolského štúdia a veku 25 rokov / je zdarma.

Pri vstupe je potrebné predložiť preukaz zamestnanca NCHZ a.s.

V prípade rodičov, ktorí sú v zamestnaní a ich rodinní príslušníci chcú navštíviť NCVP, môžu predložiť na vstupe fotokópiu zamestnaneckého preukazu s ďalším dokladom totožnosti oprávneného vstupu /obč. preukaz, resp. zdravotný preukaz /.

Informácie tel.: 046/568 6816

Vedenie NCVP

IV. ročník šachového turnaja

Mat Karola Juríka

Športová komisia pri OV ZO NCHZ, a.s. Nováky, usporiadala dňa 15.mája 2008 v Kultúrnom centre mesta Nováky, IV. ročník šachového turnaja odborárov zamestnancov NCHZ.

Účastníci turnaja odohrali šachové partie na švajčiarsky zrýchlený systém, každý s každým na 2 x 10 minút. Pred prvými šachovými partiami si účastníci turnaja minútu ticha spomenuli na bývalého kolegu, pravidelného účastníka šachovým podujatím, Ivana Dadu. Niektoré partie boli tak vyrovnané, že až časomiera upozornila aktérov, že uplynul vymedzený čas.

Príjemným sprestením športového podujatia bola návšteva generálneho riaditeľa NCHZ Miroslava Šubu, ktorý si so záujmom ako divák pozrel zápolenia nad šachovnicami a tiež odohral niekoľko šachových partii s účastníkmi turnaja.

V krátkej diskusii stihol poinfor-

movat prítomných odborárov aj o súčasnej situácii v podniku.

Turnaj bol zároveň aj kvalifikačnou účasťou v družstve NCHZ, na

medzinárodnom šachovom turnaji v Ostrave v dňoch 23.- 25. mája 2008, ktorého sa zúčastnia prvý traja v poradí.

Poradie meno DV

1. Karol JURIK Závod chémiá

2. Miroslav VIDA Závod plasty

3. Jozef ZÁHORSKÝ Závod karbid

Ivan Grnáč, podpredseda ZO

▲ Na foto P. Hudeca je vpravo víťaz K. Jurík a vľavo M. VIDA, ktorý skončil na 2. mieste.

Ivana Kmeťová majsterka Európy

Naša úspešná kajakárka Ivana Kmeťová si vybojovala na šampionáte starého kontinentu zlatú medailu na 200 metrovej trati v kategórii K2 spolu s Martinou Kohlovou. Táto dvojica sa pripravuje aj na Olympijské hry do Pekingu a týmto výsledkom si potvrdila stále zlepšujúcu sa formu.

Počas minulého mesiaca sa rýchlostní kanoisti zúčastnili viacerých pretekov. Medzi najvýznamnejšie patrili Medzinárodná regata juniorov v Piešťanoch a Zvolenská 1000 cka, ktorá bola aj kvalifika-

ným pretekom na Majstrovstvá Európy juniorov. Výkonmi si účasťou na ME juniorov z nováčkeho klubu vybojovali: KAJAKÁRI - Juraj Baránek, Miroslav Mičo, Miroslav Zaťko. KANOISTI Juraj Oršula, Michal

Zaťko, Miroslav Baránek. Kajakárka Bianka Beňová si musí svoju účasť ešte potvrdiť na Medzinárodnej regate v Nemecku.

Ďalšie dvoje preteky sa konali v Šamoríne a Bratislave, kde sa zúčastnil celý klub. I keď tieto preteky nie sú zaradené do Slovenského pohára KRK DAK Kiaba Nováky potvrdil svoje kvality. Po výborných výsledkoch všetkých pretekárov prebral pohár pre víťazov klubov tréner Lubomír Hagara.

Bodovanie Slovenského pohára po prvých troch kolách je nasledovné: 1. KRK DAK Kiaba Nováky 898,00 bodov, 2. KKK Komárno 588, 50b., 3. KCK Šamorín 556,00b. Všetky podrobné výsledky si môžete pozrieť na internetovej stránke www.kanoe.sk Týmto by som chcel aj pripomenúť, že v dňoch 12. a 13. júla 2008 sa bude konať 36. ročník N 500 vky. Pozývame všetkých priaznivcov športu, aby sa prišli pozrieť na Nováčke jazero, kde sa môžu stretnúť so zaujímavými ľuďmi, či už s účastníkmi OH, majstrami Sveta a Európy z K4, ale aj inými úspešnými kanoistami zo Slovenska.

- rr -

NOVÁCKY CHEMIK - mesačník regionálnych zaujímavostí, vydávajú Novácke chemické závody, a. s.

Redaktori: Mgr. Milan STANISLAV, Ľubica WALOVÁ. Adresa redakcie: Novácke chemické závody, a.s., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky, tel.: 046/568-4663, fax: 046/568-9250, e-mail: mstanislav@post.sk, lubica.walova@nchz.sk. Redakčná rada: Bc. Marek RATTAJ, Ing. Dana HAGAROVÁ, Ing. Róbert HOJČ.

Zaregistrované: Okresný úrad v Prievidzi, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, pod registračným číslom RT-4/2000-BA.

Grafika a tlač: TIMAN SLOVAKIA, s.r.o., BOŠANY

Zadarmo pre zamestnancov NCHZ, NCHZ Global services a obyvateľov mesta Nováky. Nepredajné.

Autorské práva na texty a snímky uverejnené v časopise NOVÁCKY CHEMIK sú vyhradené. Preberanie a používanie fotografií, textových a iných materiálov je bez písomného súhlasu NCHZ zakázané.